

ΔΕΛΤΙΟ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Με την επιστημονική επιμέλεια του ΙΟΒΕ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2021

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Περιεχόμενα

- **Σύνοψη**
- Τάσεις στην Ελληνική Οικονομία
- Εξελίξεις στη Βιομηχανία
- Διεθνές περιβάλλον
- Ενέργεια
- Ειδικό θέμα: Το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης στην Ελλάδα

Σύνοψη: Βασικά στοιχεία

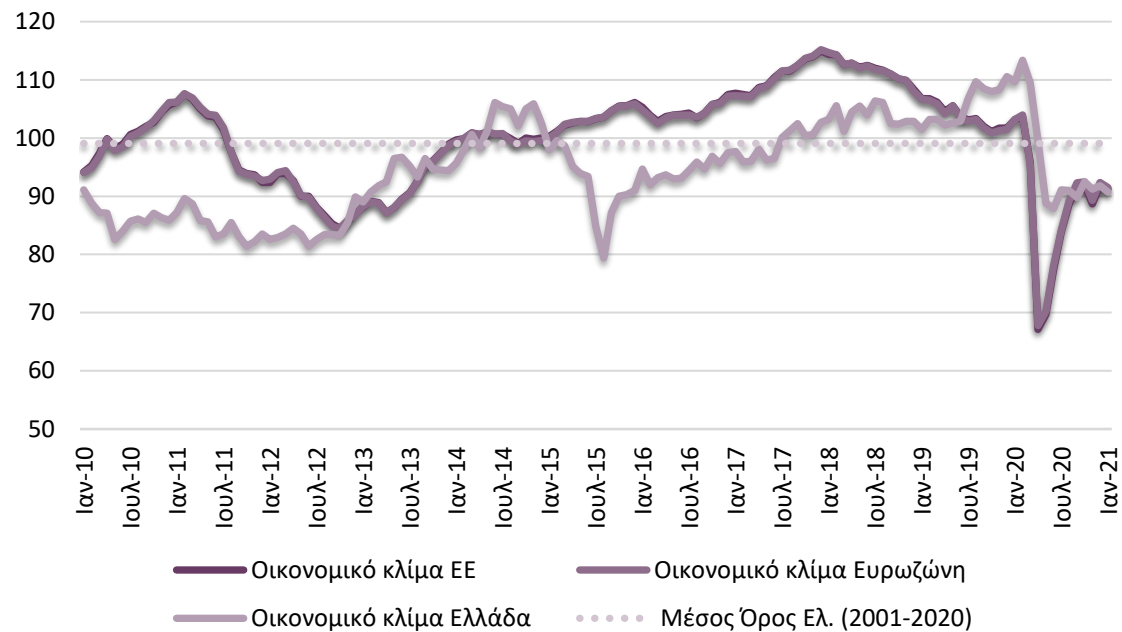
- Υποχώρηση της ανεργίας τον Οκτώβριο, λόγω ενίσχυσης της απασχόλησης
- Οριακή υποχώρηση οικονομικού κλίματος τον Ιανουάριο και ήπια ανάκαμψη καταναλωτικής εμπιστοσύνης
- Βελτίωση των επιχειρηματικών προσδοκιών στη Βιομηχανία, στις 94,9 μον. τον Ιανουάριο από τις 93,3 μον. τον Δεκέμβριο
- Σημαντική αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής 8,7% τον Νοέμβριο (γ-ο-γ) στην Ελλάδα έναντι οριακής μείωσης 0,4% στην ΕΕ27. Αύξηση 6,3% σε σύγκριση με τον Οκτώβριο.
- Στο διάστημα Ιανουαρίου – Νοεμβρίου, μείωση βιομηχανικής παραγωγής 2,6% (γ-ο-γ). Η μεγαλύτερη υποχώρηση στη βιομηχανία Δέρματος και Δερμάτινων ειδών (-38,2%), στα είδη Ένδυσης (-29,7%) και στα Ποτά (-11,7%).
- Αύξηση εξαγωγών βιομηχανίας 6,3% τον Νοέμβριο (γ-ο-γ). Υποχώρηση εμπορικού ελλείμματος στα €1,7 δισεκ. από €2,0 δισεκ. τον Νοέμβριο του 2019.
- Εξασθένιση της απασχόλησης στη Βιομηχανία το γ' τρίμηνο κατά 3,6% (γ-ο-γ). Σε επίπεδο εννεαμήνου, η απασχόληση στη Βιομηχανία μειώθηκε οριακά (-0,7%, από τους 388,6 χιλ. το 2019 στους 385,8 χιλ. το 2020).
- Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) προβλέπει τη σταδιακή απόσυρση όλων των λιγνιτικών μονάδων ηλεκτροπαραγωγής μέχρι το 2028. Μελέτη IOBE «Απολιγνιτοποίηση της ηλεκτροπαραγωγής: Κοινωνικοοικονομικές επιδράσεις και αντισταθμιστικές δράσεις»: Για το σύνολο της χώρας εκτιμήθηκε μείωση του ΑΕΠ κατά €1,6 δισεκ., απώλεια περισσότερων από 19.000 θέσεων εργασίας και μείωση στο εισόδημα από εργασία κατά €342 εκατ.
- Το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ) στην Ελλάδα αποτελεί τον Αναπτυξιακό Οδικό Χάρτη (Master Plan) για την απολιγνιτοποίηση των οικονομιών των Περιφερειακών Ενοτήτων Αρκαδίας, Φλώρινας και Κοζάνης.

Περιεχόμενα

- Σύνοψη
- **Τάσεις στην Ελληνική Οικονομία**
- Εξελίξεις στη Βιομηχανία
- Διεθνές περιβάλλον
- Ενέργεια
- Ειδικό θέμα: Το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης στην Ελλάδα

Οριακή υποχώρηση οικονομικού κλίματος τον Ιανουάριο και ήπια ανάκαμψη καταναλωτικής εμπιστοσύνης

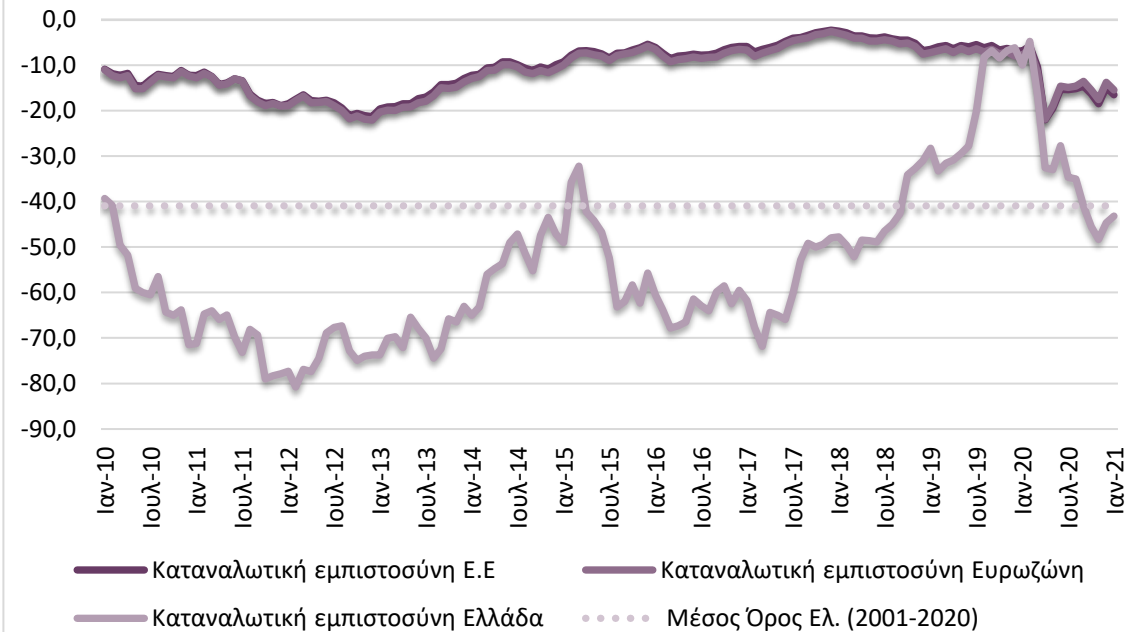
Η επιδείνωση των προσδοκιών στις Υπηρεσίες δεν αντισταθμίστηκε από τη βελτίωση στους υπόλοιπους κλάδους

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, IOBE, έως 1/2021

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος υποχώρησε τον Ιανουάριο και διαμορφώθηκε στις 90,7 μονάδες, έναντι 91,8 μονάδων τον προηγούμενο μήνα.

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης σημειώνει μικρή ενίσχυση για δεύτερο συνεχή μήνα

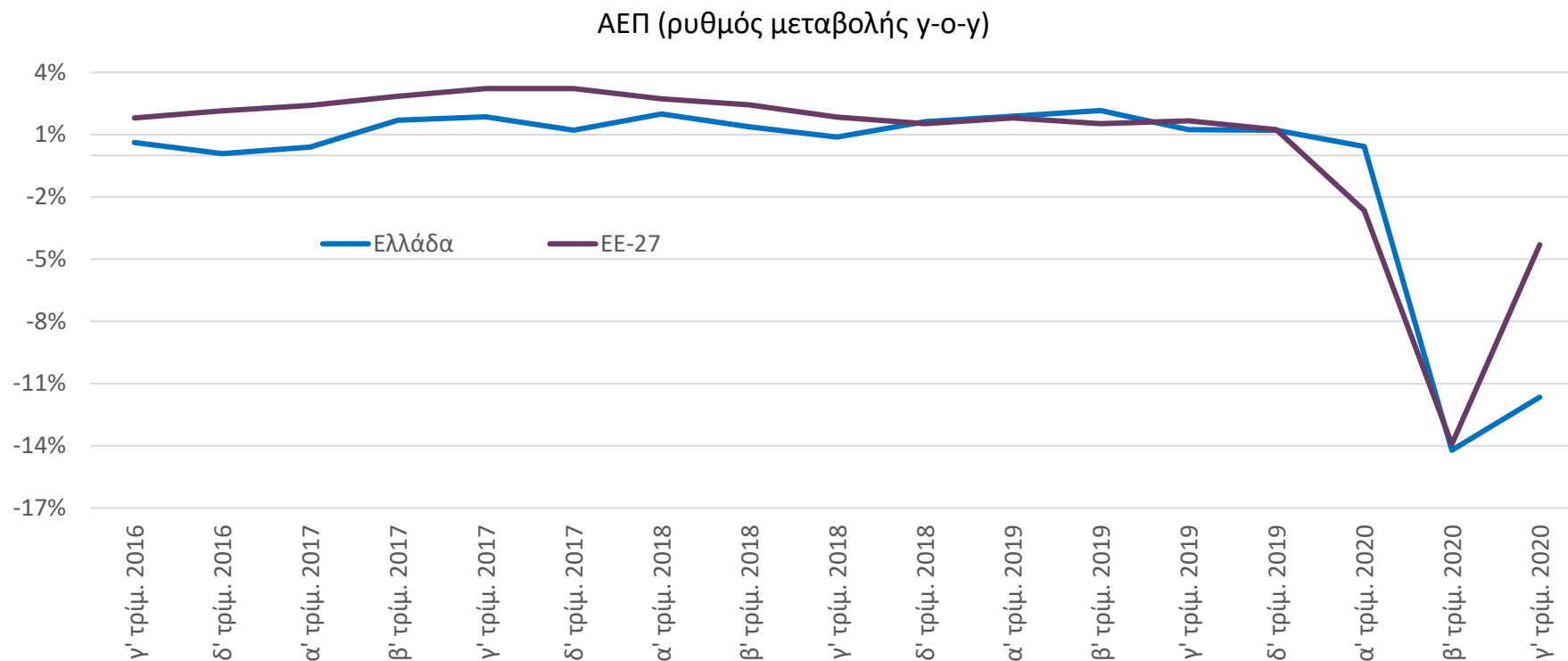

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, IOBE, έως 1/2021

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης καταγράφει βελτίωση τον Ιανουάριο και διαμορφώνεται στις -43,2 (από -44,7) μονάδες τον προηγούμενο μήνα, κινούμενος πολύ χαμηλότερα σε σχέση με τα περυσινά επίπεδα (-10,0 μονάδες). Η φυσική επαναλειτουργία των καταστημάτων βελτίωσε εν μέρει τις προσδοκίες των καταναλωτών

Ισχυρή ύφεση στο γ' τρίμηνο του 2020 εγχωρίως, κυρίως από πτώση του τουρισμού. Συγκράτηση από τα μέτρα στήριξης επιχειρήσεων-νοικοκυριών.

Πτώση ΑΕΠ το γ' τρίμηνο του 2020 11,7%, από ύφεση 14,2% στο προηγούμενο τρίμηνο και ανάπτυξη 1,2% ένα έτος νωρίτερα. Πολύ ηπιότερη ύφεση στην Ευρωπαϊκή Ένωση (-4,3%). Στο εννεάμηνο φέτος ύφεση 8,5% εγχωρίως, έναντι 7,0% στην ΕΕ.

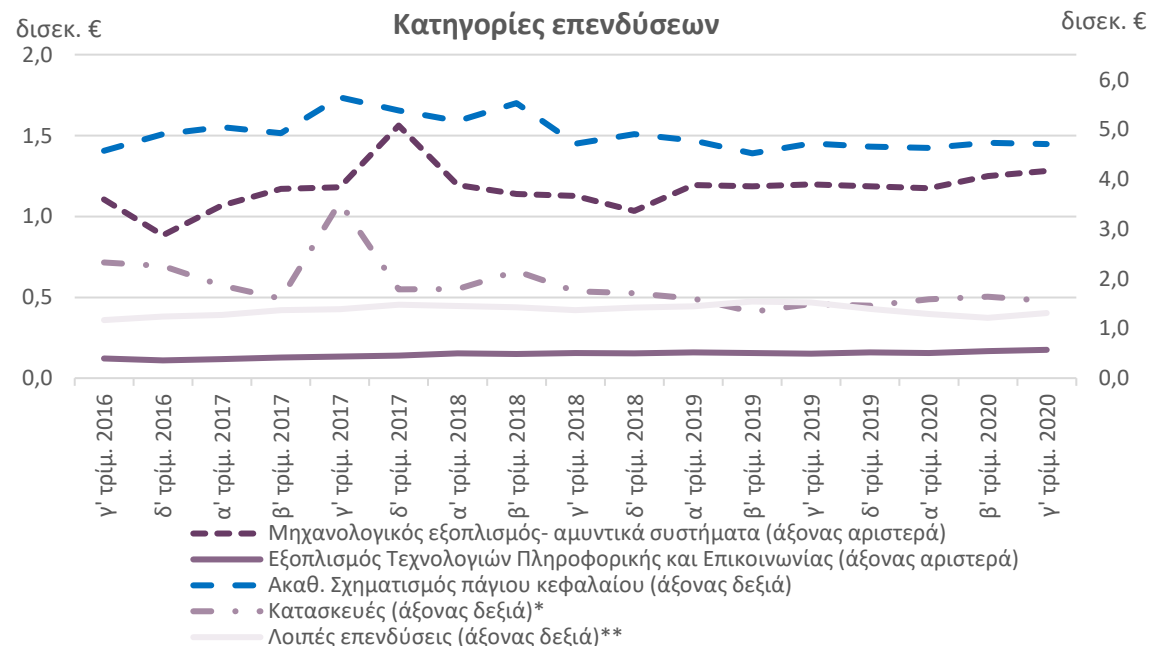
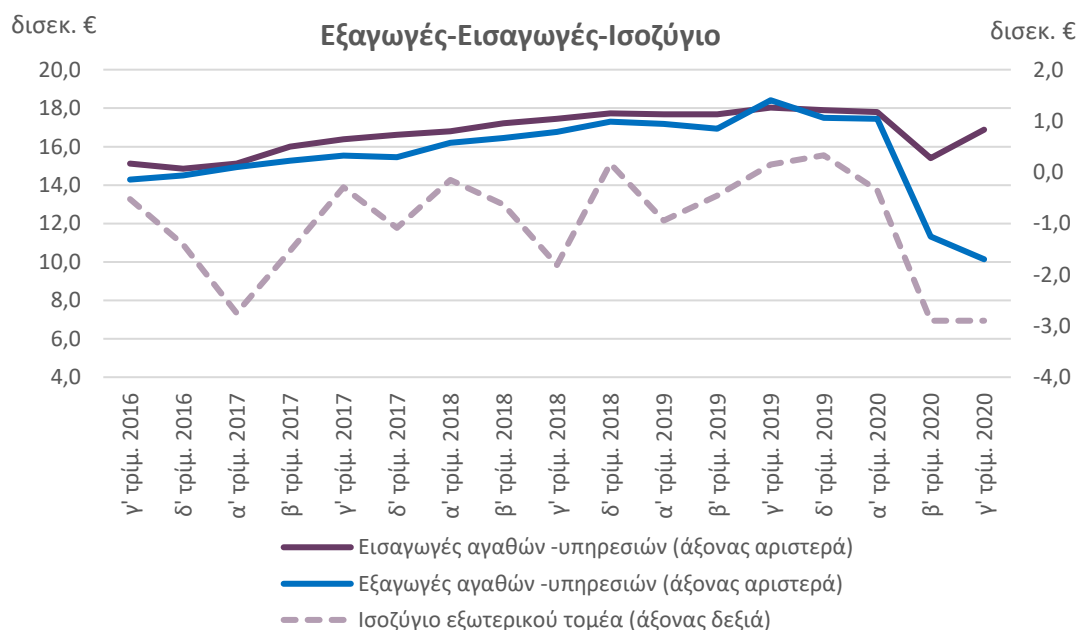

Πηγή: Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί, σε σταθερές τιμές 2015, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Κλιμάκωση ελλείμματος στον εξωτερικό τομέα, αλλά σταθερότητα επενδυτικής δραστηριότητας

Πτώση εξαγωγών 44,9% στο γ' τρίμ. (γ-ο-γ), σε αντίθεση με άνοδο 9,9% το 2019. Αποκλειστικά από μείωση υπηρεσιών (-80,0%), ενώ οι εξαγωγές αγαθών εμφάνισαν μικρή αύξηση (+3,5%). Ήπια πτώση στις εισαγωγές (-6,4%), από ήπια άνοδο τους στο ίδιο τρίμηνο του 2019 (+3,3%). Έλλειμμα ισοζυγίου το γ' τρίμ. €3,0 δισεκ. από πλεόνασμα €1,95 δισεκ.

Σταθερότητα πάγιων επενδύσεων στο γ' τρίμηνο (-0,3%), έναντι ίδιας έκτασης ανόδου πριν ένα χρόνο. Υποχώρηση μόνο στις λοιπές επενδύσεις (-14,2%), ύστερα από σημαντική αύξηση 11,6% πέρυσι. Μεγάλη αύξηση σε εξοπλισμό ΤΠΕ (+15,3% από -2,0% πριν ένα χρόνο) και Μηχανολογικό εξοπλισμό (+6,8%, όσο και πέρυσι, +6,4%).

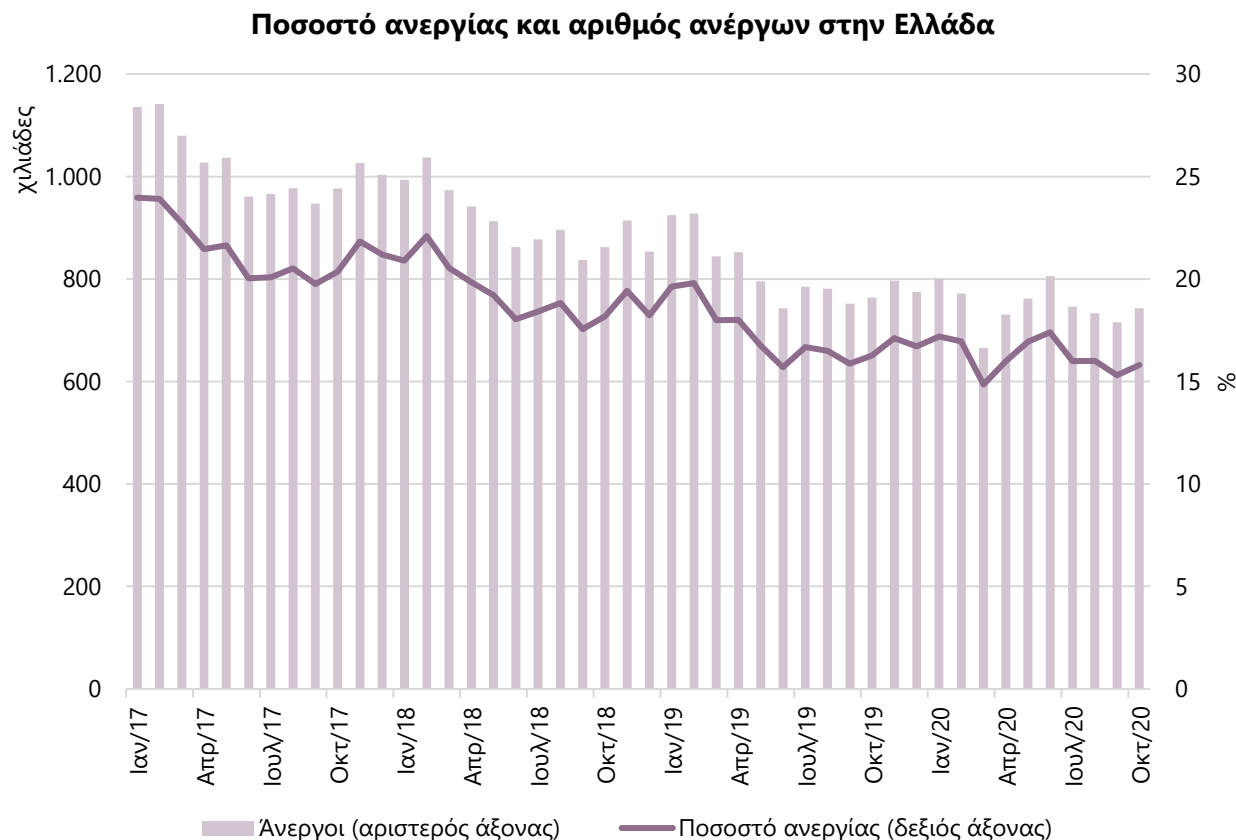
Πηγή: Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί, σε σταθερές τιμές 2015, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

* Οι Κατασκευές περιλαμβάνουν τις Κατοικίες και τις Λοιπές Κατασκευές. Οι Λοιπές Κατασκευές περιλαμβάνουν τα δημόσια έργα, τα βιομηχανικά και εμπορικά κτίρια, τα ξενοδοχεία, τα κτίρια γραφείων και λοιπά μη οικιστικά κτίρια

** Οι Λοιπές επενδύσεις περιλαμβάνουν τις επενδύσεις σε Μεταφορικό εξοπλισμό, αγροτικά μηχανήματα, πνευματικά δικαιώματα κ.ά.

Συνεχίζεται η μείωση του ποσοστού ανεργίας και τον Οκτώβριο

Συρρίκνωση της ανεργίας για τέταρτο συνεχόμενο μήνα, λόγω ενίσχυσης της απασχόλησης

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., έως 10/2020

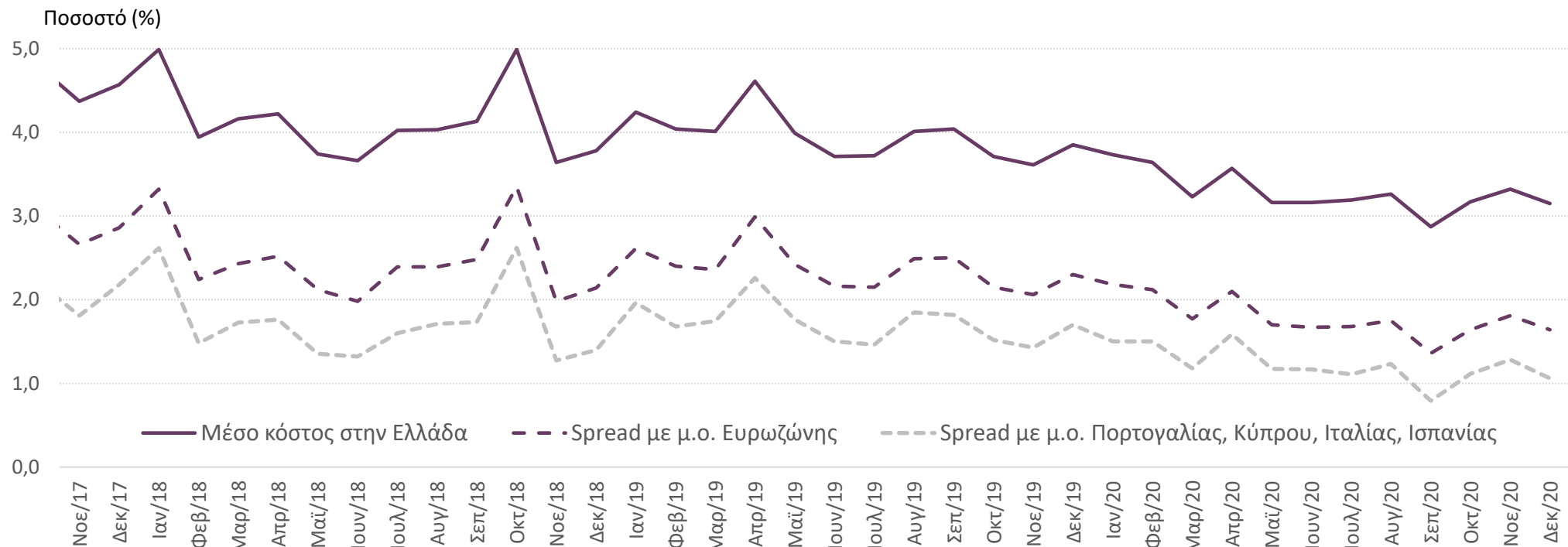
- Τον Οκτώβριο του προηγούμενου έτους το μη εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας περιορίστηκε στο 15,8%, δηλαδή 0,5 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερα από ότι τον Οκτώβριο του 2019 (16,3%).
- Ο αριθμός των ανέργων τον περασμένο Οκτώβριο περιορίστηκε κατά 20,3 χιλ. ή κατά 2,7% συγκριτικά με τον Οκτώβριο του 2019 (στους 743,3 χιλ. από τους 763,6 χιλ.).
- Ωστόσο, το μη εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας τον Οκτώβριο ήταν αυξημένο κατά 0,5 ποσοστιαίες μονάδες συγκριτικά με τον Σεπτέμβριο (15,3%).
- Η άνοδος του αριθμού των ανέργων τον Οκτώβριο σε σχέση με τον Σεπτέμβριο αγγίζει τους 28 χιλ. άτομα ή κατά 3,9% (στους 743,3 χιλ. από τους 715,3 χιλ.).
- Με εξαίρεση το δίμηνο Μαΐου-Ιουνίου 2020, η ανεργία βρίσκεται σε πτωτική τροχιά (γ-ο-γ) από τον Απρίλιο του 2014.

Το κόστος νέου δανεισμού για τις ελληνικές επιχειρήσεις υποχώρησε τον Δεκέμβριο...

...συγκλίνοντας ελαφρά με το μέσο κόστος δανεισμού επιχειρήσεων στην Ευρωζώνη και το «νότο» της Ευρωζώνης. Ωστόσο παραμένει υψηλότερο κατά 164 και 106 μονάδες βάσης αντίστοιχα.

Σταθμισμένο μέσο κόστος τραπεζικού δανεισμού προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις (%)

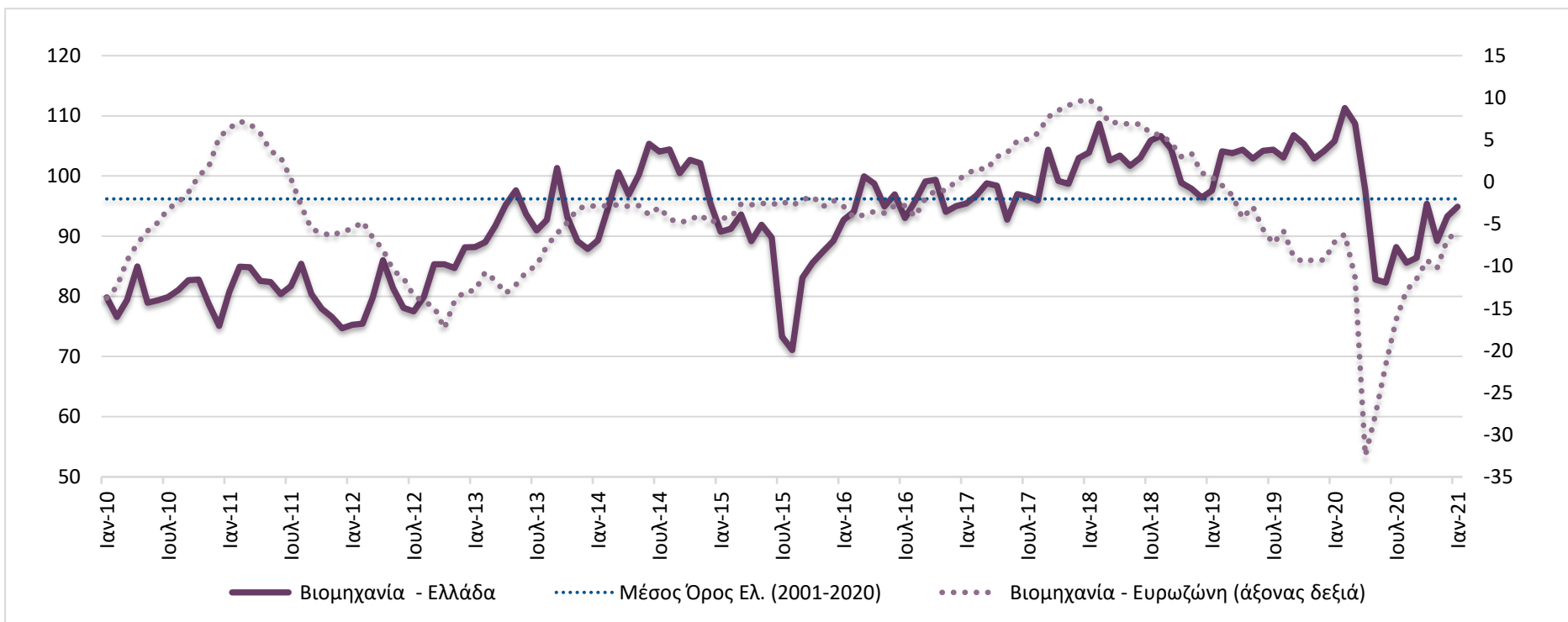
Πηγή: ΕΚΤ, έως 12/2020

Περιεχόμενα

- Σύνοψη
- Τάσεις στην Ελληνική Οικονομία
- **Εξελίξεις στη Βιομηχανία**
- Διεθνές περιβάλλον
- Ενέργεια
- Ειδικό θέμα: Το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης στην Ελλάδα

Βελτίωση των επιχειρηματικών προσδοκιών στη Βιομηχανία

Ενίσχυση των επιχειρηματικών προσδοκιών, λόγω βελτίωσης των προβλέψεων για τις παραγγελίες και την τρέχουσα ζήτηση, καθώς και των εκτιμήσεων παραγωγής

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, IOBE, έως 1/2021

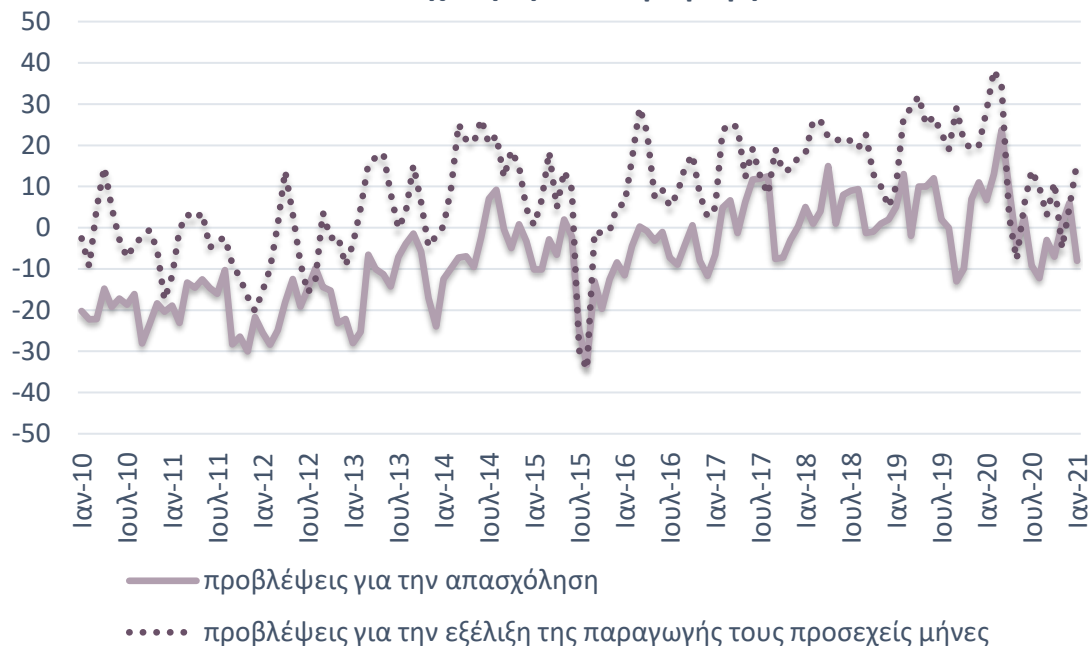
Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία ενισχύθηκε ελαφρώς τον Ιανουάριο, στις 94,9 (από 93,3 μονάδες) τον Δεκέμβριο, επίπεδο πολύ μικρότερο από το αντίστοιχο περυσινό (105,8 μον.), αποτυπώνοντας την αρνητική επίδραση της υγειονομικής κρίσης.

Προβλέψεις σε επιμέρους κατηγορίες του Δείκτη Βιομηχανίας (I)

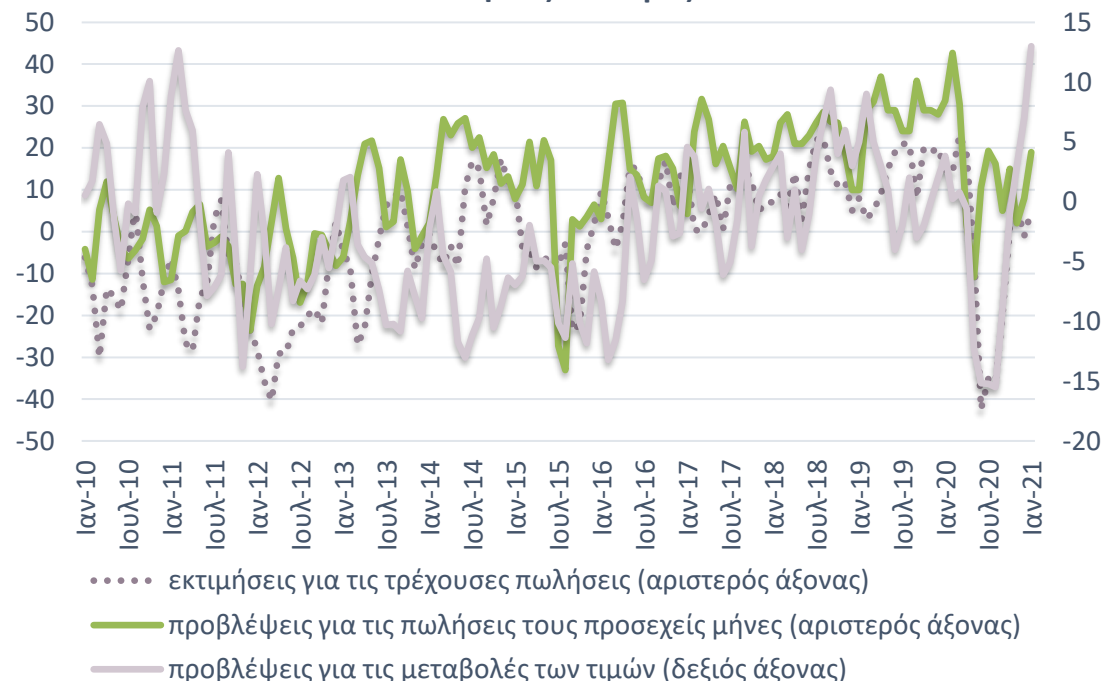
Σημαντική υποχώρηση, σε αρνητικό πλέον έδαφος το ισοζύγιο προβλέψεων για την απασχόληση. Ενισχύεται αισθητά ο δείκτης προβλέψεων για την παραγωγή.

Βελτίωση του ισοζυγίου προβλέψεων για τις τιμές. Σημαντική άνοδος και του ισοζυγίου των προβλέψεων για τις πωλήσεις.

Απασχόληση και Παραγωγή

Πωλήσεις και Τιμές

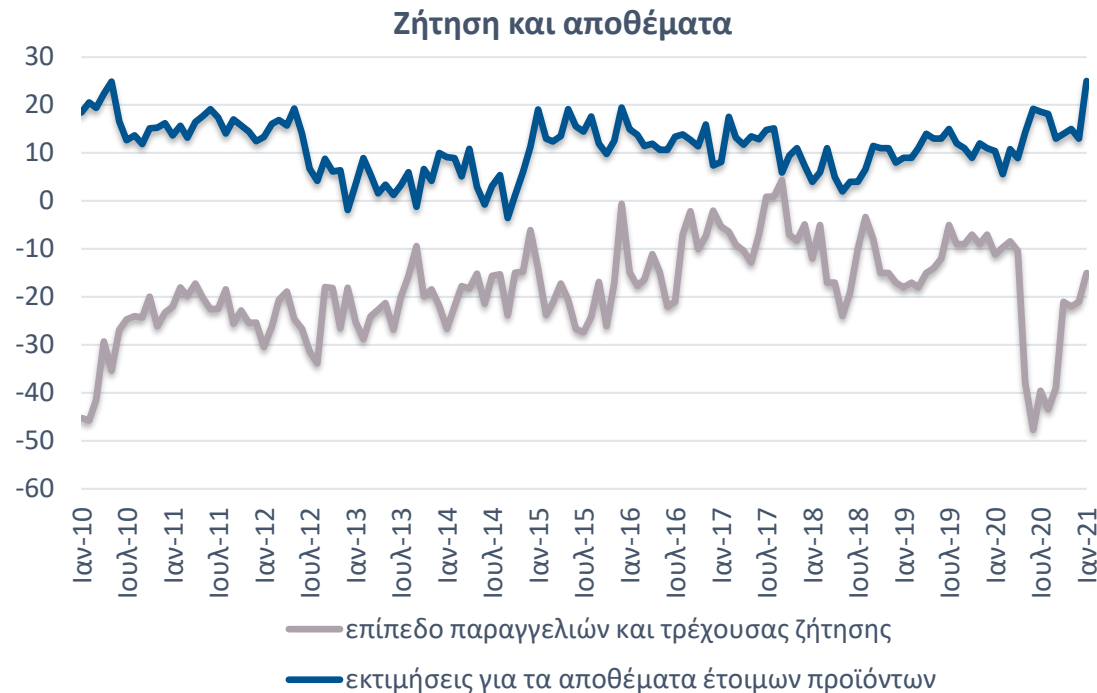

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, IOBE, έως 1/2021

Βελτίωση στα περισσότερα ισοζύγια προσδοκιών σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, με εξαίρεση το ισοζύγιο απασχόλησης.

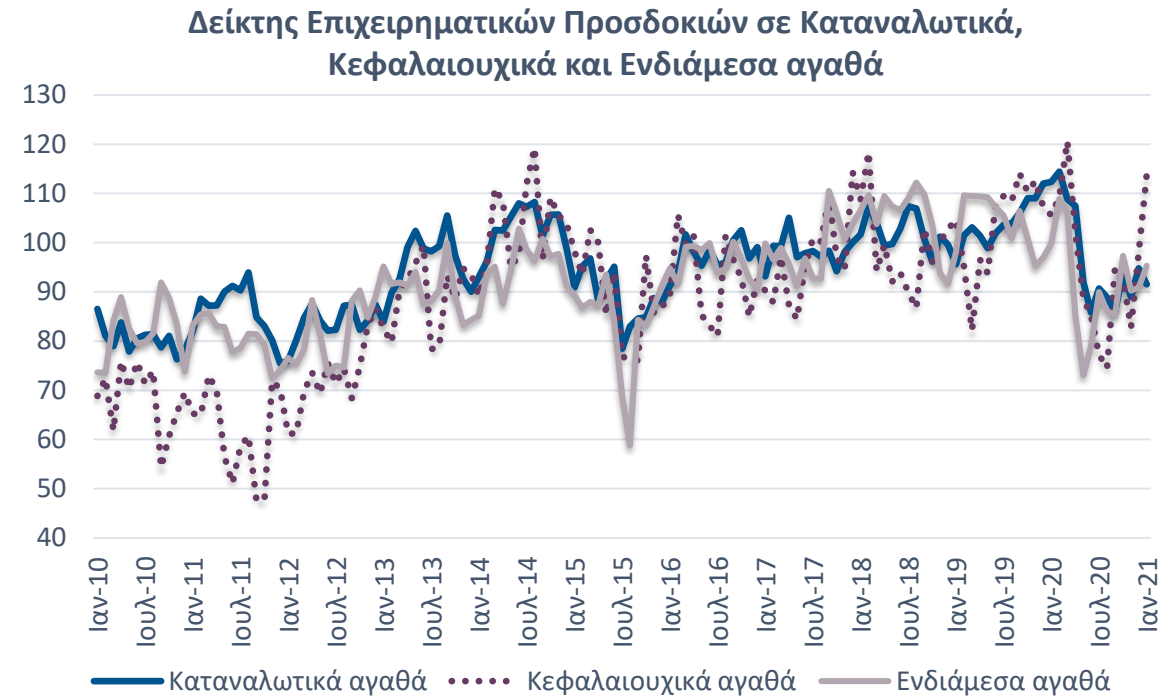
Προβλέψεις σε επιμέρους κατηγορίες του Δείκτη Βιομηχανίας (II)

Μικρότερης έντασης ο αρνητικός δείκτης παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης. Άνοδος του ισοζυγίου για τα αποθέματα

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, IOBE, έως 1/2021

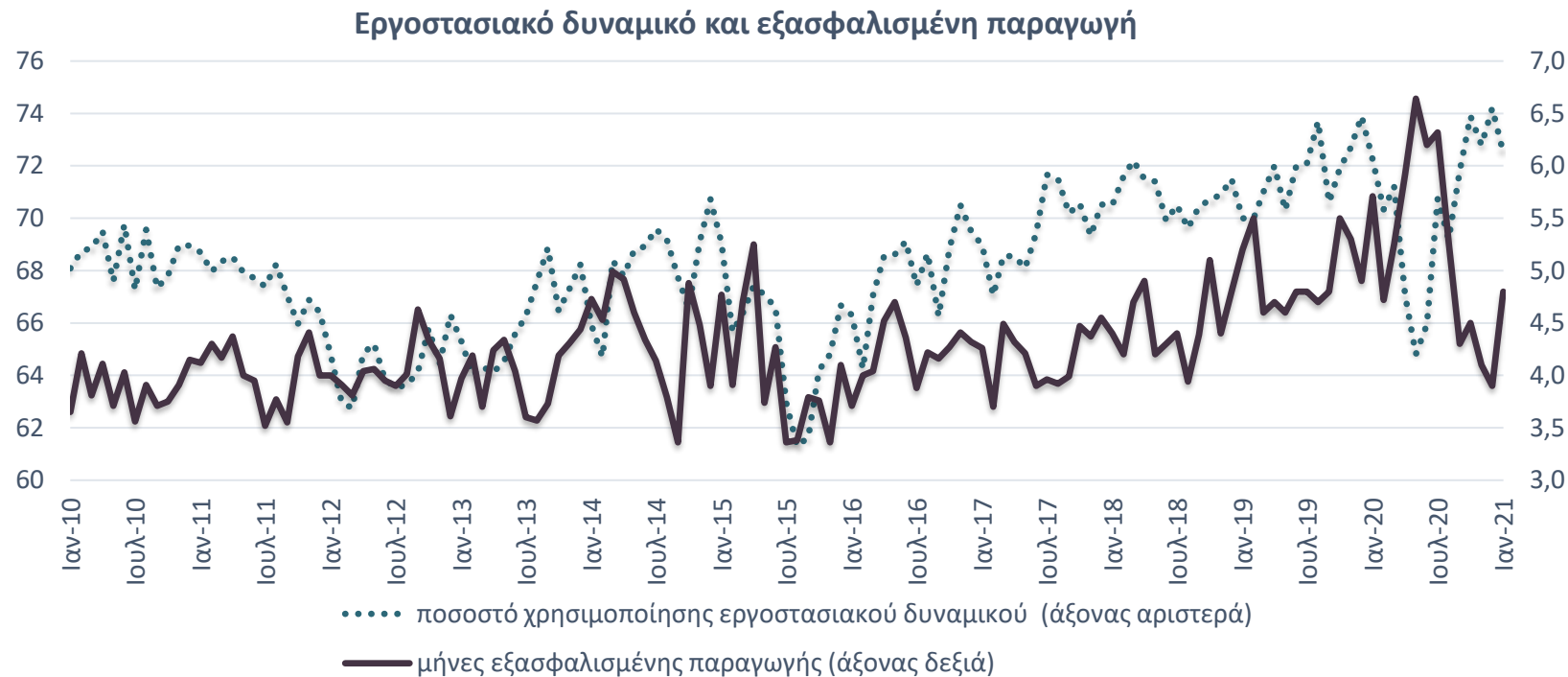
Ήπια υποχώρηση για τα Καταναλωτικά, λόγω παραγγελιών και ζήτησης. Ενίσχυση για τα Κεφαλαιουχικά και τα Ενδιάμεσα, λόγω περιορισμού του αρνητικού ισοζυγίου παραγγελιών και ζήτησης, και ήπιας βελτίωσης των προβλέψεων παραγωγής.

Η επαναλειτουργία δραστηριοτήτων της οικονομίας που βρίσκονταν σε αναστολή τους προηγούμενους μήνες βελτίωσε τις προσδοκίες.

Ήπια υποχώρηση εργοστασιακού δυναμικού και άνοδος εξασφαλισμένης παραγωγής

Έπειτα από το υψηλό 12-ετίας ποσοστό του Δεκεμβρίου 2020, η αξιοποίηση του δυναμικού της βιομηχανίας υποχώρησε τον Ιανουάριο του 2021, οριακά πάνω από τον μακροχρόνιο μέσο όρο (2001-2020:71,4%)

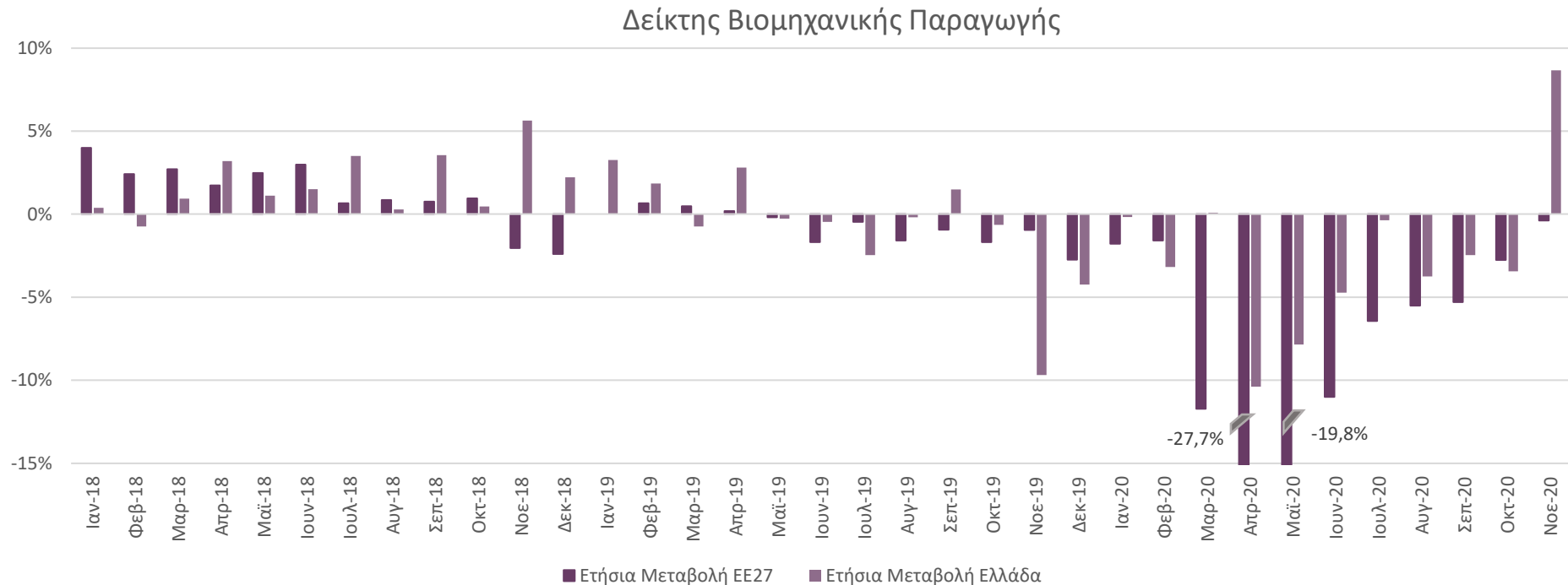

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, IOBE, έως 1/2021

Οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής ενισχύθηκαν στους 4,8 μήνες, με το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού να υποχωρεί, στο 72,5% (από 74,2% τον Δεκέμβριο).

Βελτίωση της βιομηχανικής παραγωγής 8,7% τον Νοέμβριο σε σχέση με το 2019 στην Ελλάδα έναντι οριακής μείωσης 0,4% στην ΕΕ27

Αύξηση 6,3% τον Νοέμβριο του 2020 σε σύγκριση με τον Οκτώβριο

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., έως 11/2020. Σημ: Εποχικά διορθωμένα στοιχεία

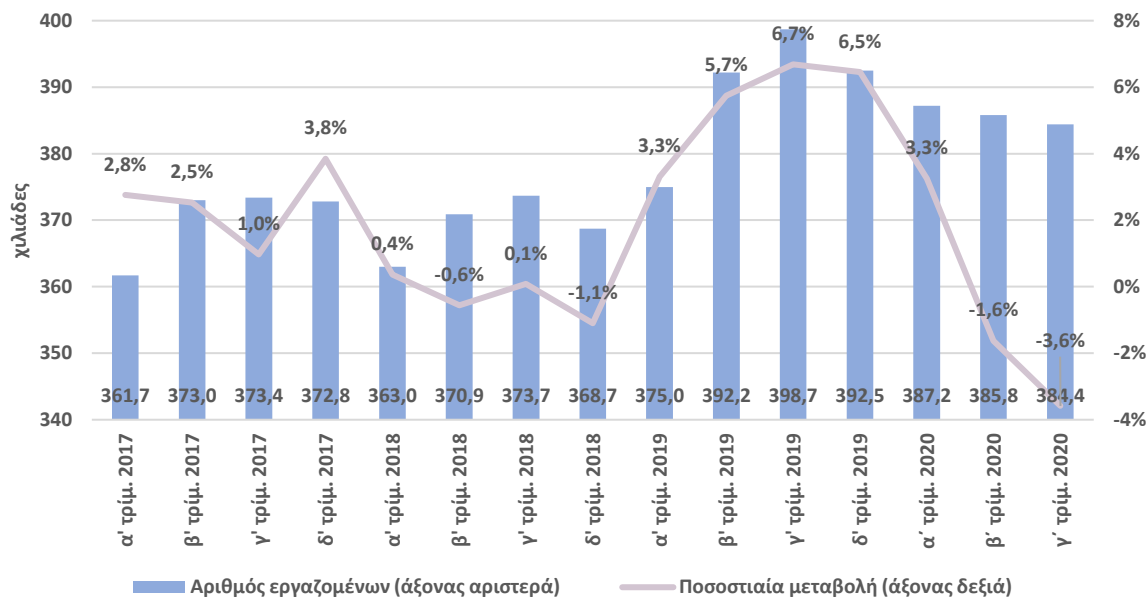
Στο ενδεκάμηνο του 2020, (-2,6%, γ-ο-γ) με τη μεγαλύτερη υποχώρηση παραγωγής να καταγράφεται στη βιομηχανία Δέρματος και Δερμάτινων ειδών (-38,2%), στα είδη Ένδυσης (-29,7%) και στα Ποτά (-11,7%). Στους βασικούς κλάδους για την ελληνική οικονομία σημειώθηκε αύξηση στην παραγωγή Φαρμάκων (15,1%) και μείωση στην παραγωγή Βασικών Μετάλλων (-3,3%) και των Τροφίμων (-2,5%).

Εξασθένιση της απασχόλησης και άνοδος του κόστους εργασίας το γ' τρίμηνο

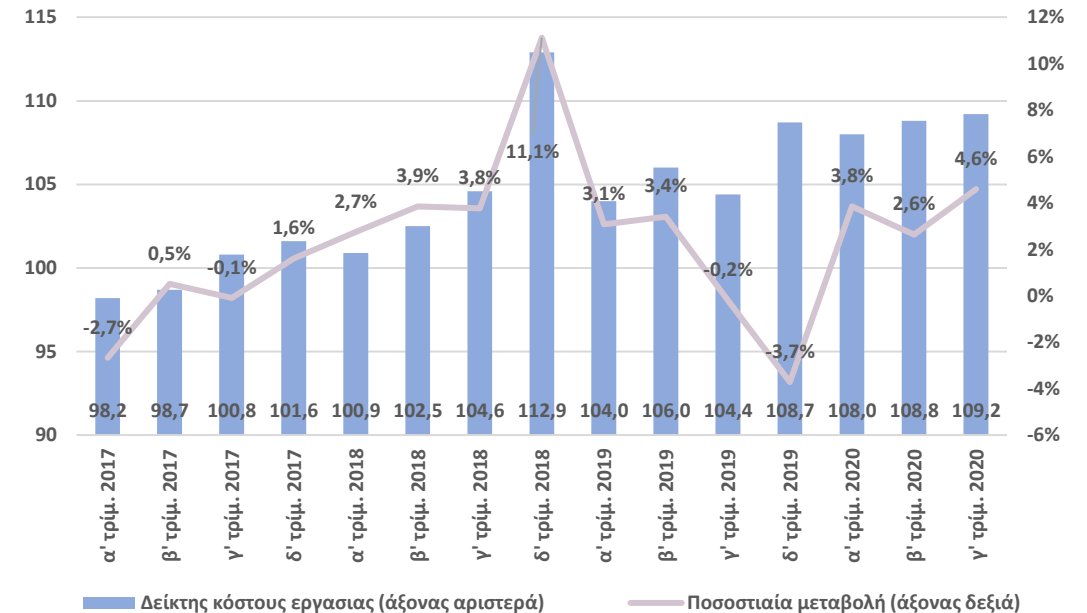
Μείωση της απασχόλησης στη Βιομηχανία για δεύτερο συνεχόμενο τρίμηνο

Αύξηση του δείκτη κόστους εργασίας στη Μεταποίηση για τρίτο συνεχόμενο τρίμηνο

Εξέλιξη απασχόλησης στη Βιομηχανία*

Δείκτης κόστους εργασίας στη Μεταποίηση (2016=100)

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. έως γ' τρίμ. 2020, * Σημ: Ορυχεία-Λατομεία και Μεταποίηση

Πηγή: Eurostat, έως γ' τρίμ. 2020, Σημ: Εποχικά και ημερολογιακά διορθωμένος

- Το γ' τρίμ. του 2020 οι απασχολούμενοι στη Βιομηχανία μειώθηκαν 3,6% ή 14,3 χιλ. συγκριτικά με το γ' τρίμ. του 2019 (στους 384,4 χιλ. από τους 398,7 χιλ.), έναντι μείωσης κατά 1,1% στο σύνολο της οικονομίας
- Σε επίπεδο εννεαμήνου, η απασχόληση στη Βιομηχανία μειώθηκε οριακά (-0,7%, από τους 388,6 χιλ. το 2019 στους 385,8 χιλ. το 2020).

- Το γ' τρίμ. του 2020 αυξήθηκε κατά 4,6% σε συνέχεια αύξησης του 2,6% το β' τρίμ. και 3,8% το α' τρίμ. του 2020.
- Σε επίπεδο εννεαμήνου παρουσιάζει άνοδο 3,7% (από τις 104,8 μον. το 2019 στις 108,7 μον. το 2020).

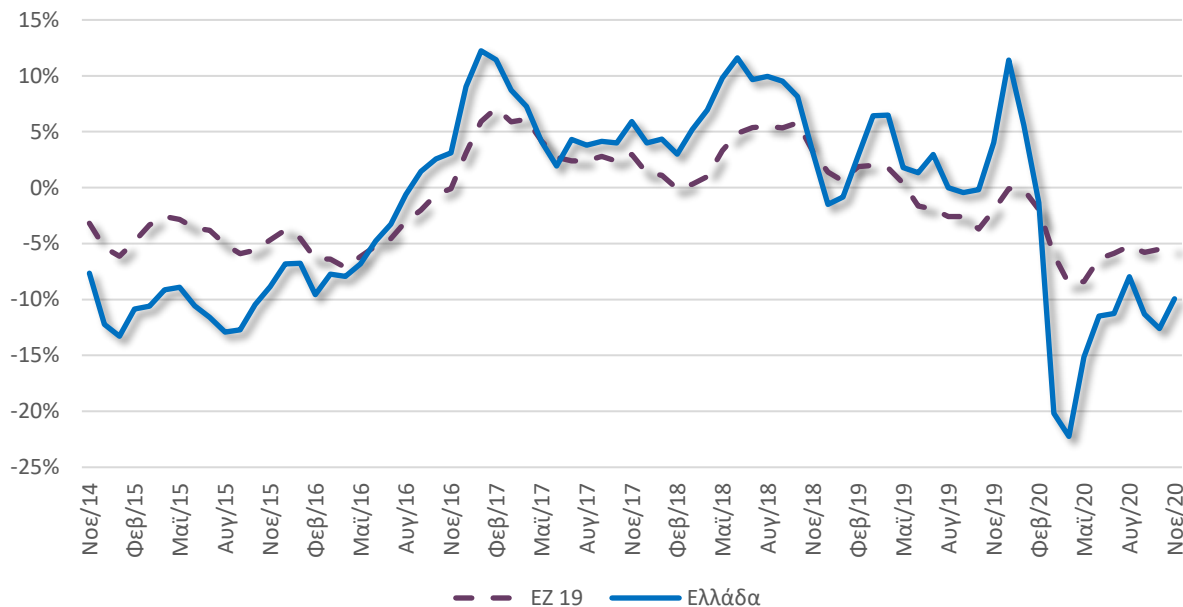

Συνεχίζεται η εξασθένηση των τιμών εισαγωγών και παραγωγού τον Νοέμβριο

Ηπιότερη η υποχώρηση του δείκτη τιμών εισαγωγών τον Νοέμβριο σε σύγκριση με τον Οκτώβριο (-9,9% από -12,6%). Σταθερή και σε χαμηλότερα επίπεδα η εξασθένηση στην Ευρωζώνη, -5,5%.

Ίδιας έντασης η μείωση του δείκτη τιμών παραγωγού τον Νοέμβριο σε σύγκριση με τον Οκτώβριο (-9,2%). Αισθητά ηπιότερες οι μεταβολές σε Ευρώπη (στην περιοχή του -1,8%).

Ετήσιες μεταβολές Δείκτη Τιμών Εισαγωγών στη Βιομηχανία
(Μεταποίηση, Ορυχεία & Λατομεία)

Πηγή: Eurostat, έως 11/2020

Σημ: Οι τιμές εισαγωγών αφορούν στο σύνολο της αγοράς, σε σταθερές τιμές 2015

Ετήσιες μεταβολές Δείκτη Τιμών Παραγωγού στη Βιομηχανία
(Μεταποίηση, Ορυχεία & Λατομεία)

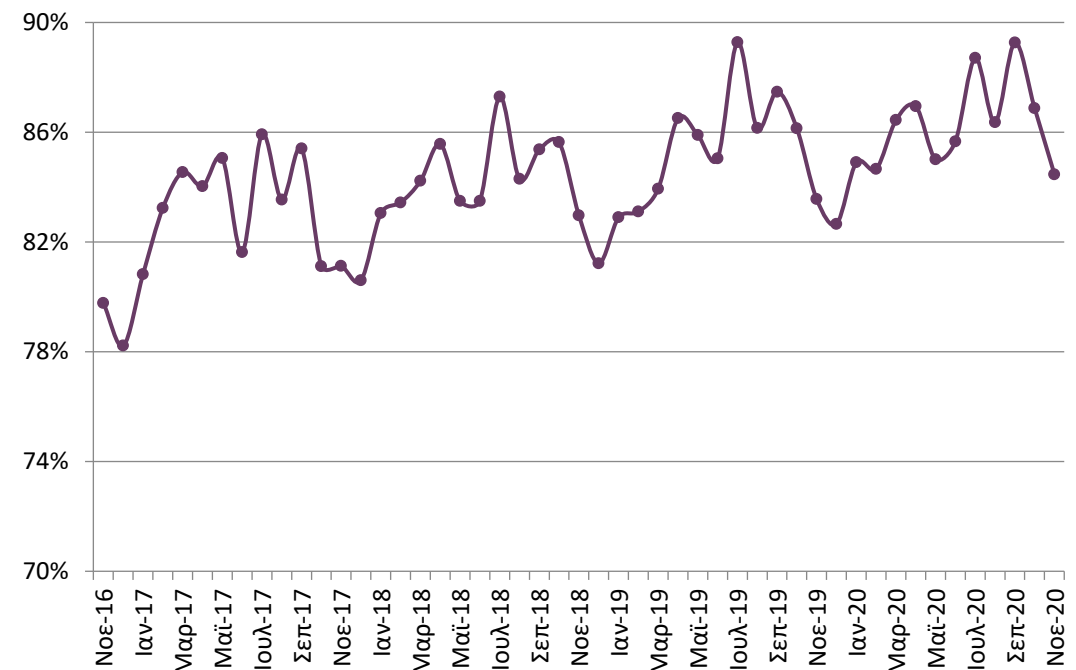
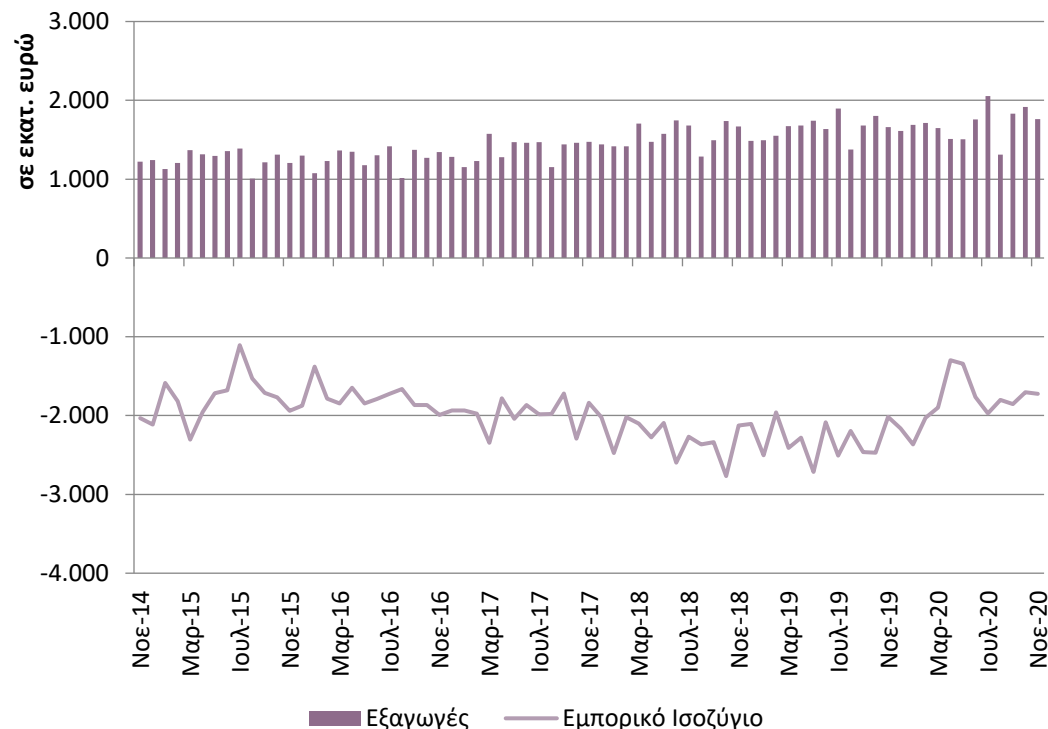
Πηγή: Eurostat, έως 11/2020

Σημ: Οι τιμές παραγωγού αφορούν στο σύνολο της αγοράς, σε σταθερές τιμές 2015

Αύξηση εξαγωγών και υποχώρηση εμπορικού ελλείμματος βιομηχανίας τον Νοέμβριο σε σχέση με το 2019

Στα €1,8 δισεκ. οι εξαγωγές των βιομηχανικών προϊόντων* τον Νοέμβριο (+6,3% σε σύγκριση με τον Νοέμβριο του 2019). Το εμπορικό έλλειμμα στα €1,7 δισεκ. από €2,0 δισεκ. ένα χρόνο πριν

Το μερίδιο των βιομηχανικών προϊόντων αγγίζει το 85% του συνόλου των εξαγωγών αγαθών*

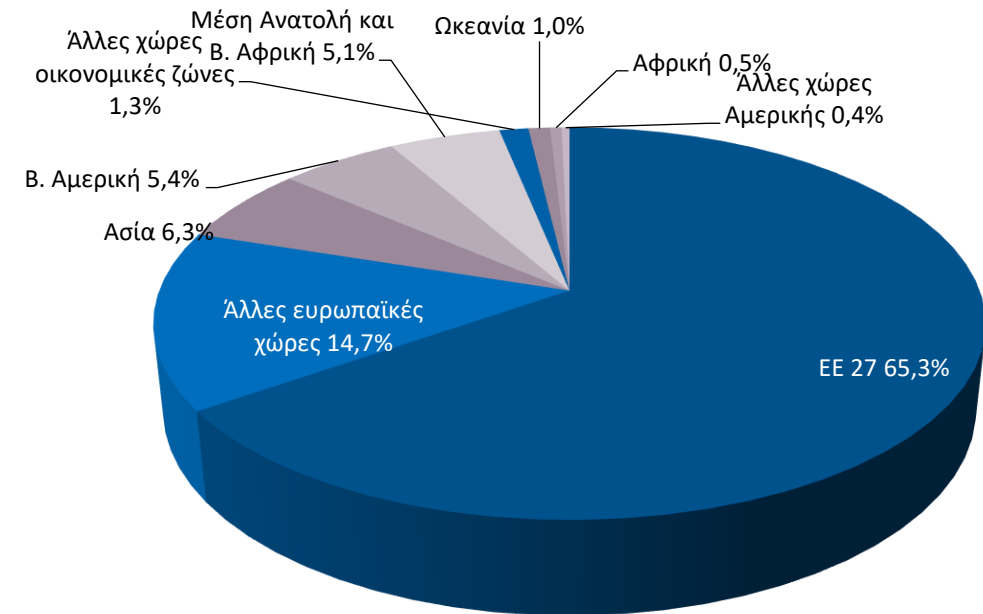
Πηγή: Eurostat, International Trade, ComExt, έως 11/2020, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

*Σημ: Σε τρέχουσες τιμές, δεν περιλαμβάνονται τα Προϊόντα διύλισης πετρελαίου

Φαρμακευτικά προϊόντα και Αλουμίνιο κορυφαία εξαγώμενα βιομηχανικά προϊόντα το γ' τρίμηνο

Τα Φαρμακευτικά προϊόντα (€749 εκατ.) και το Αλουμίνιο (€382 εκατ.) ξεχωρίζουν για τις εξαγωγές τους το γ' τρίμηνο.

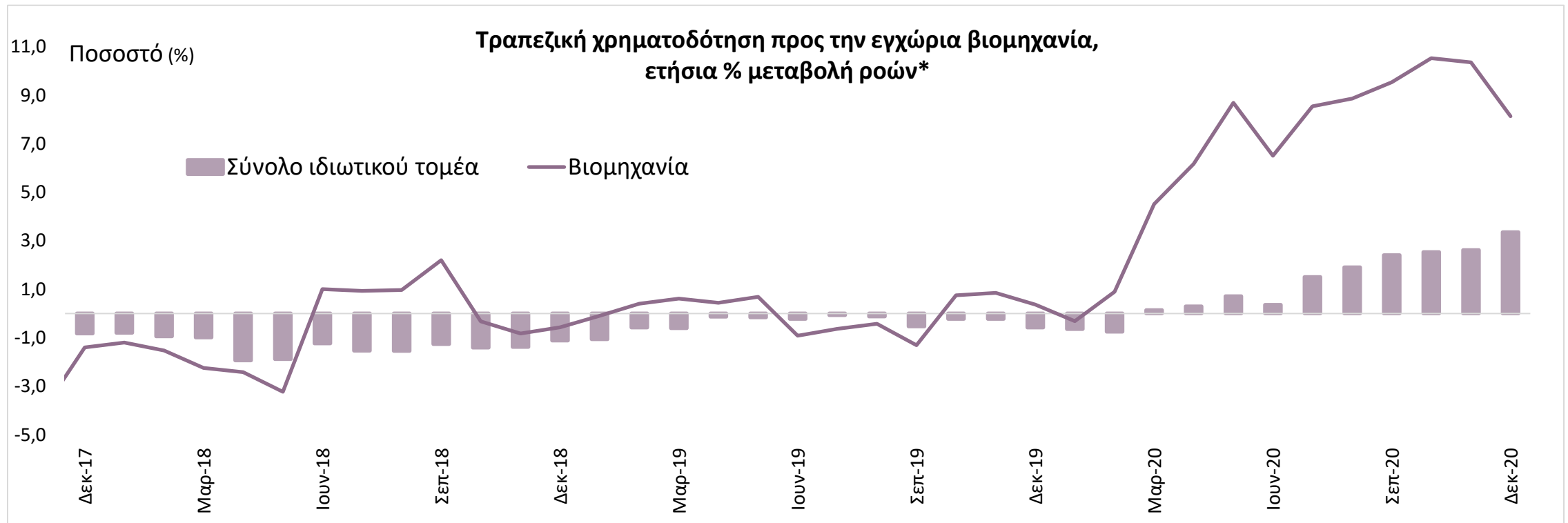
Σχεδόν το 80% των βιομηχανικών προϊόντων* προς ευρωπαϊκές χώρες, ενώ ένα 6,3% προς Ασία το γ' τρίμηνο

Πηγή: Eurostat, International Trade, ComExt, έως γ' τριμ. 2020

*Σημ: Σε τρέχουσες τιμές, δεν περιλαμβάνονται τα Προϊόντα διύλισης πετρελαίου

Η πιστωτική επέκταση προς τη βιομηχανία επιβραδύνθηκε τον Δεκέμβριο, παραμένει ωστόσο υψηλή

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 12/2020

* Οι ροές προκύπτουν από τις μεταβολές των υπολοίπων διορθωμένες για τις διαγραφές δανείων, απομειώσεις αξίας χρεογράφων, τις συναλλαγματικές διαφορές και τις αναταξινομήσεις/μεταβιβάσεις δανείων.

Η χρηματοδότηση της βιομηχανίας έχει στηριχθεί από τα μέτρα τόνωσης της ρευστότητας για την αντιμετώπιση του δεύτερου κύματος της πανδημίας σε εθνικό αλλά και επίπεδο ευρωσυστήματος

Περιεχόμενα

- Σύνοψη
- Τάσεις στην Ελληνική Οικονομία
- Εξελίξεις στη Βιομηχανία
- **Διεθνές περιβάλλον**
- Ενέργεια
- Ειδικό θέμα: Το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης στην Ελλάδα

Άνοδος σε πετρέλαιο και κύρια βιομηχανικά μέταλλα

Συνέχιση της ανοδικής τάσης του πετρελαίου τον Ιανουάριο (+9,6% σε σχέση με το Δεκέμβριο), στα \$54,8/βαρέλι

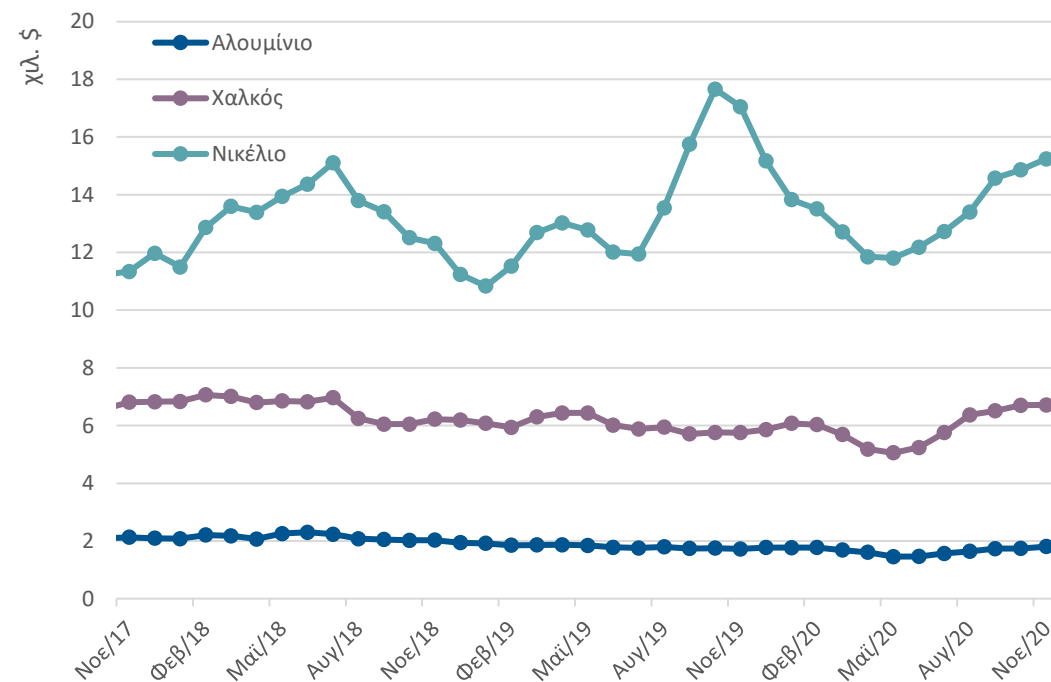
Τιμή αργού πετρελαίου (Brent)

Πηγή: U.S. Energy Information Administration, έως 1/2021

Οι τιμές των κύριων βιομηχανικών μετάλλων συνεχίζουν να κινούνται ανοδικά τον Νοέμβριο.

Τιμές βιομηχανικών μετάλλων

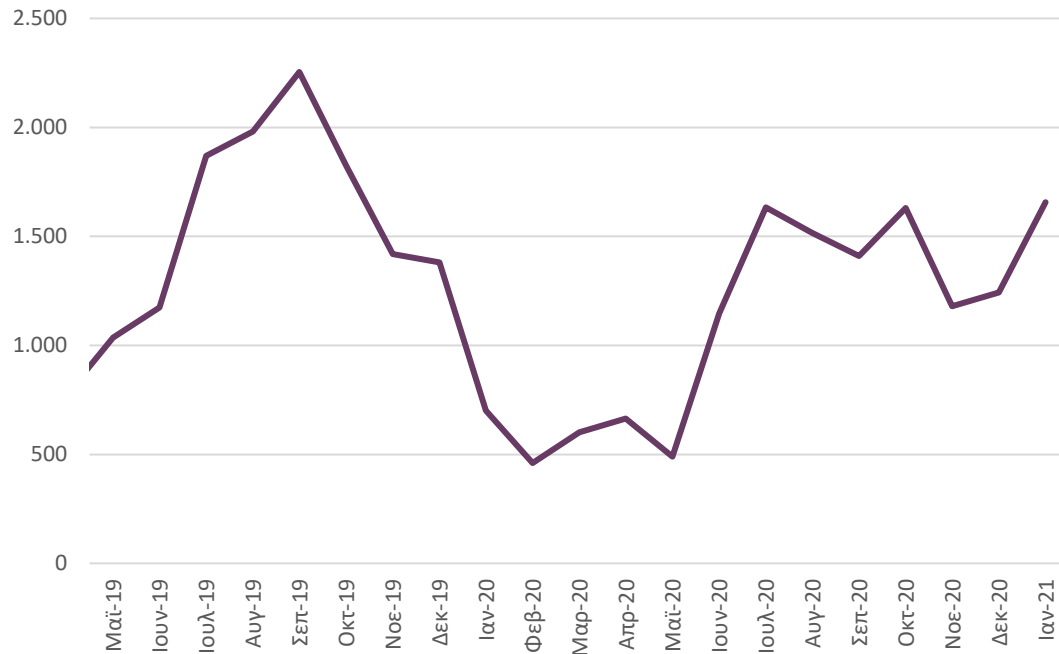
Πηγή: ΔΝΤ, Commodity data portal, έως 11/2020

Σε επίπεδα προ COVID η παγκόσμια ναυτιλία με ανάκαμψη τόσο στα χύδην όσο και στα containers

Πλησιάζουν κοντά στα προ COVID επίπεδα οι ναύλοι για πλοία χύδην φορτίου τον Ιανουάριο, καθώς ο σχετικός δείκτης υπερδιπλασιάζεται (+134,6%) σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2020.

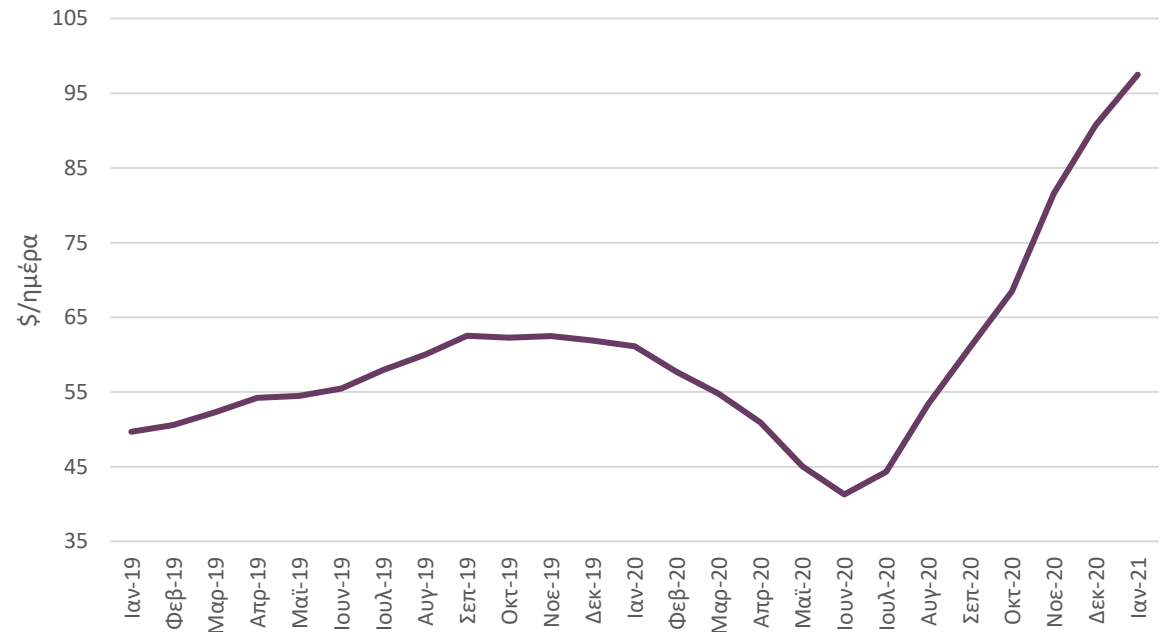
Σε επίπεδα από την προ COVID εποχή οι ναύλοι πλοίων μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων τον Ιανουάριο (+59,5%) σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους.

Ετήσια Μεταβολή Δείκτη BDI

Πηγή: Clarksons, έως 1/2021

Δείκτης εμπορευματοκιβωτίων

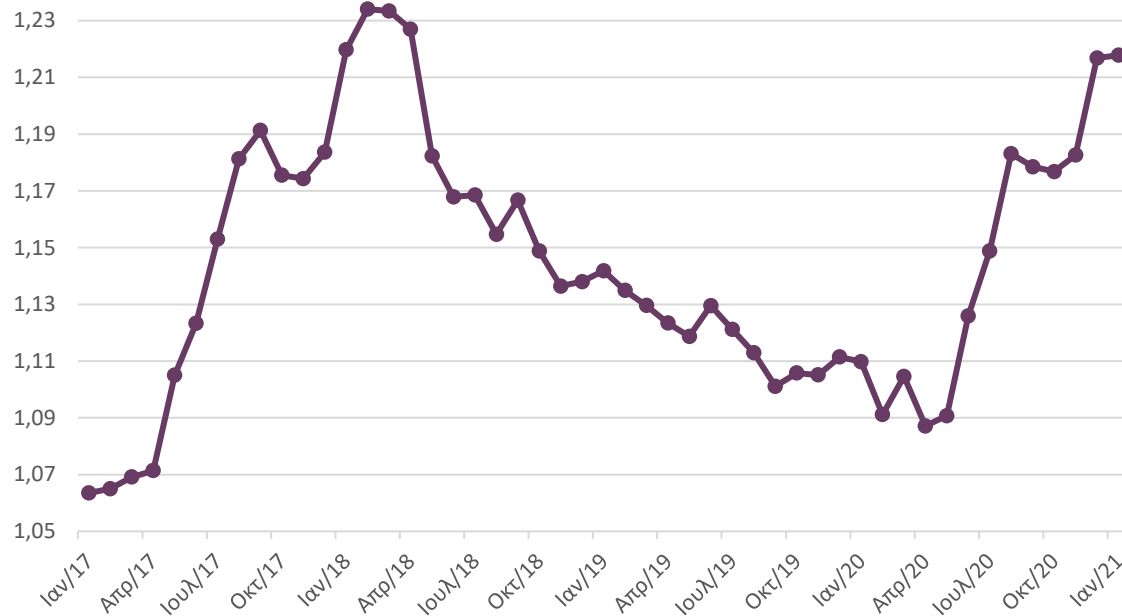
Πηγή: Clarksons, έως 1/2021

Σταθεροποίηση του ευρώ σε σχέση με το δολάριο

Το ευρώ σταθεροποιείται τον Ιανουάριο έναντι του δολαρίου στα 1,22 \$/€

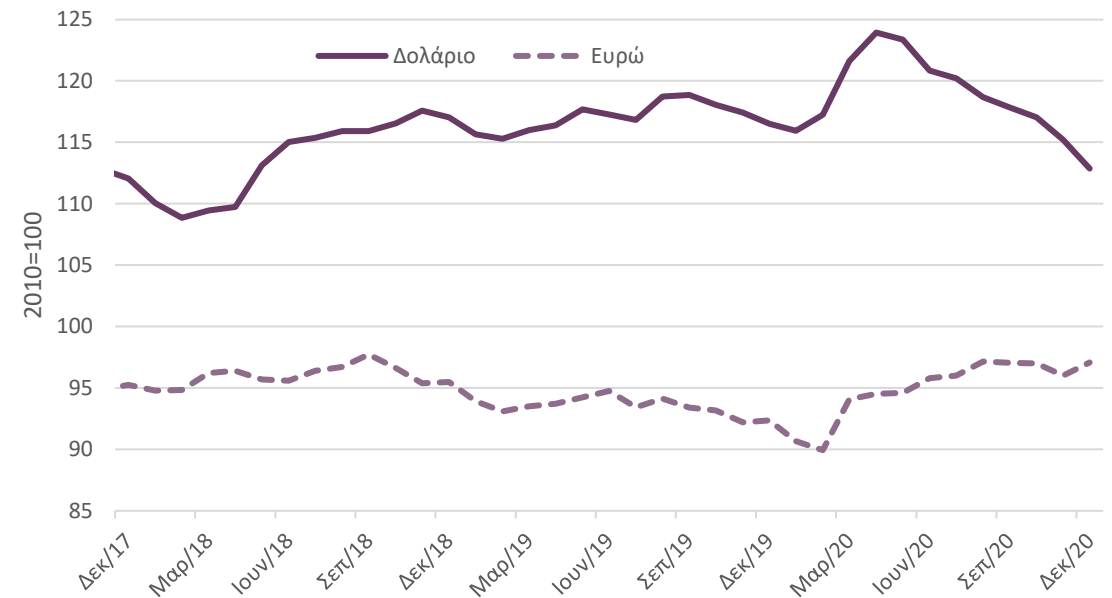
Συνέχιση της πτωτικής τάσης του δολαρίου και μικρή άνοδος του ευρώ τον Δεκέμβριο, σε σχέση με τους κύριους εμπορικούς εταίρους

Ισοτιμία ευρώ/δολαρίου

Πηγή: Federal Reserve Bank of St. Louis, έως 01/2021

Δείκτης πραγματικής σταθμισμένης ισοτιμίας

Πηγή: Bank for International Settlements, έως 12/2020

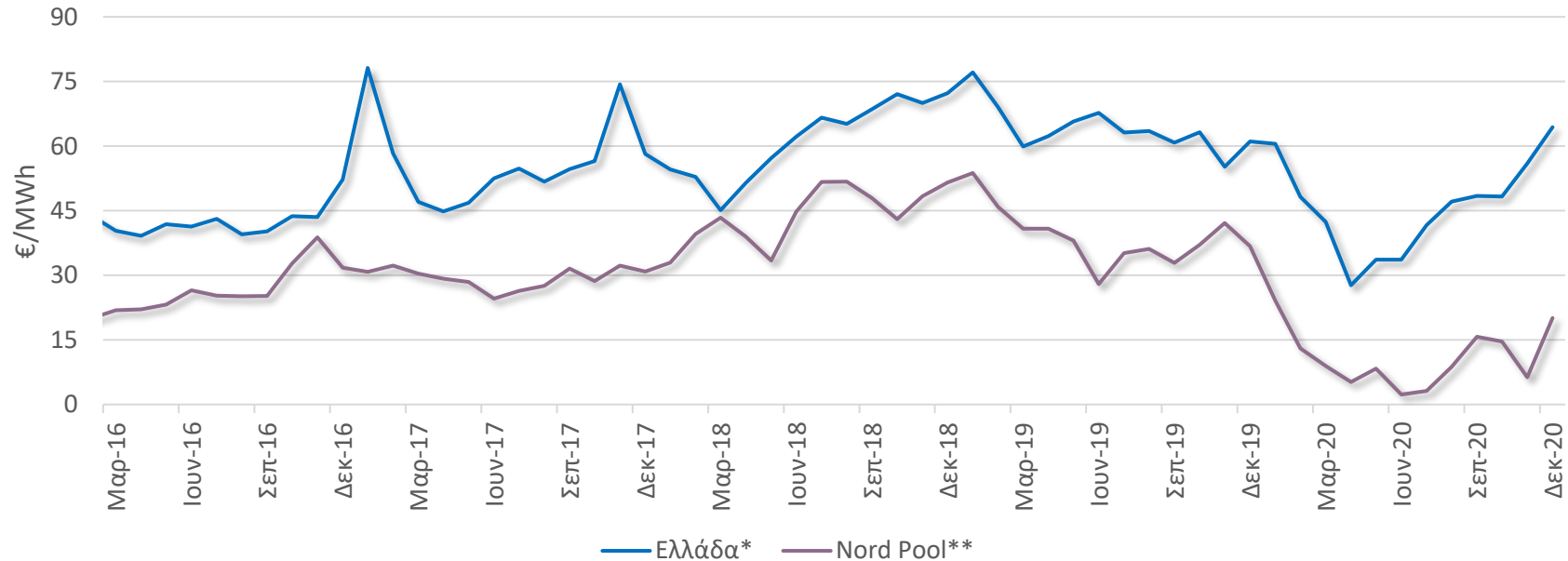

Περιεχόμενα

- Σύνοψη
- Τάσεις στην Ελληνική Οικονομία
- Εξελίξεις στη Βιομηχανία
- Διεθνές περιβάλλον
- **Ενέργεια**
- Ειδικό θέμα: Το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης στην Ελλάδα

Υψηλό το κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας

Η σταθερά υψηλότερη τιμή χονδρικής φορτίου βάσης ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα, σε σχέση με τις Ευρωπαϊκές αγορές**, σημειώνει ανοδική πορεία τους τελευταίους 8 μήνες

Πηγή: ΑΔΜΗΕ, Nord Pool, έως 12/2020

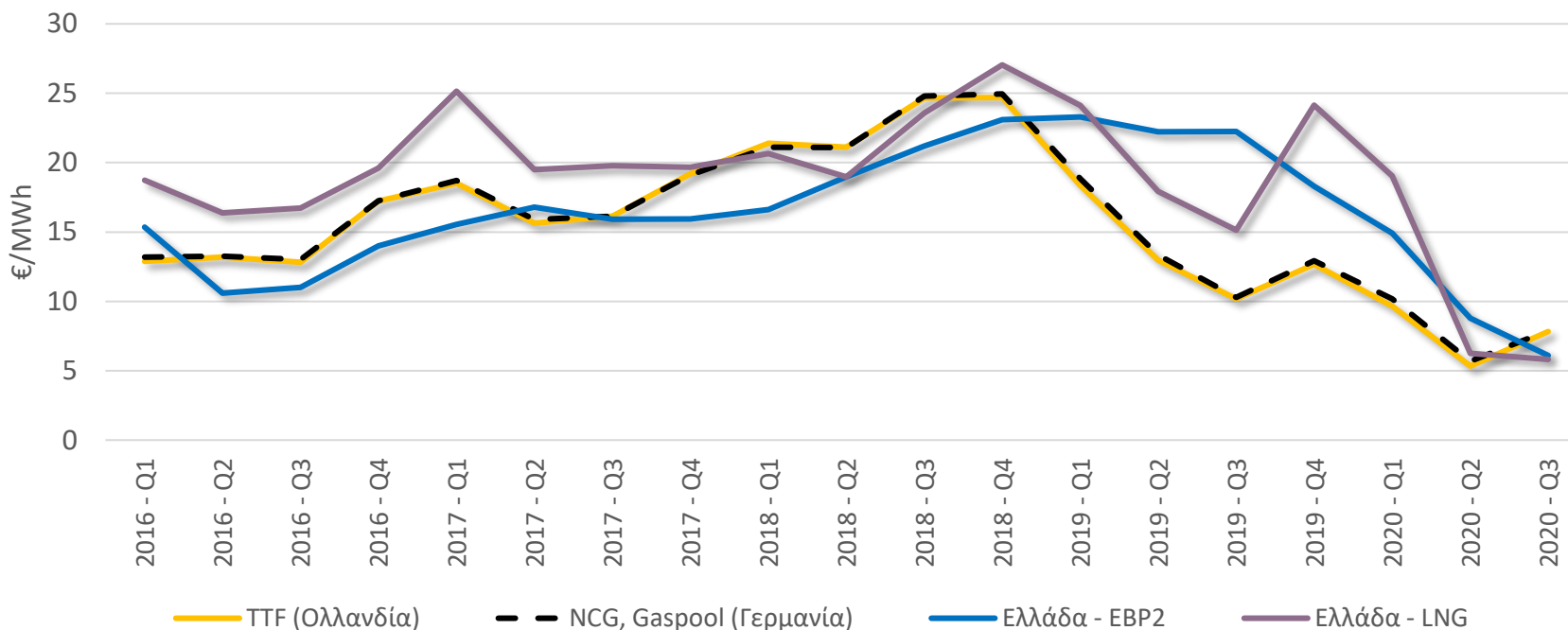
* Μεσοσταθμική Τιμή Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα.

** Τιμή συστήματος Nord Pool που προκύπτει από το σύνολο των ενεργειακών αγορών της Νορβηγίας, Σουηδίας, Φινλανδίας, Δανίας, Εσθονίας, Λετονίας, Λιθουανίας ενώ, από τον Αύγουστο 2019 περιλαμβάνονται και οι Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Λουξεμβούργο, Γαλλία και Ολλανδία.

Με ανοδικές τάσεις από τον Απρίλιο του 2020, τον Δεκέμβριο η Ελλάδα είχε 3 φορές υψηλότερη τιμή (64,4€/MWh) από την τιμή συστήματος στο χρηματιστήριο ενέργειας Nord Pool (20,1€/MWh).

Μείωση του κόστους του Φυσικού Αερίου

Η τιμή του Φυσικού Αερίου στην Ελλάδα το γ' τρίμηνο του 2020 έπεσε σε χαμηλότερα επίπεδα από τις τιμές στις βασικές αγορές στην Ευρώπη* που ανέκαμψαν σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο

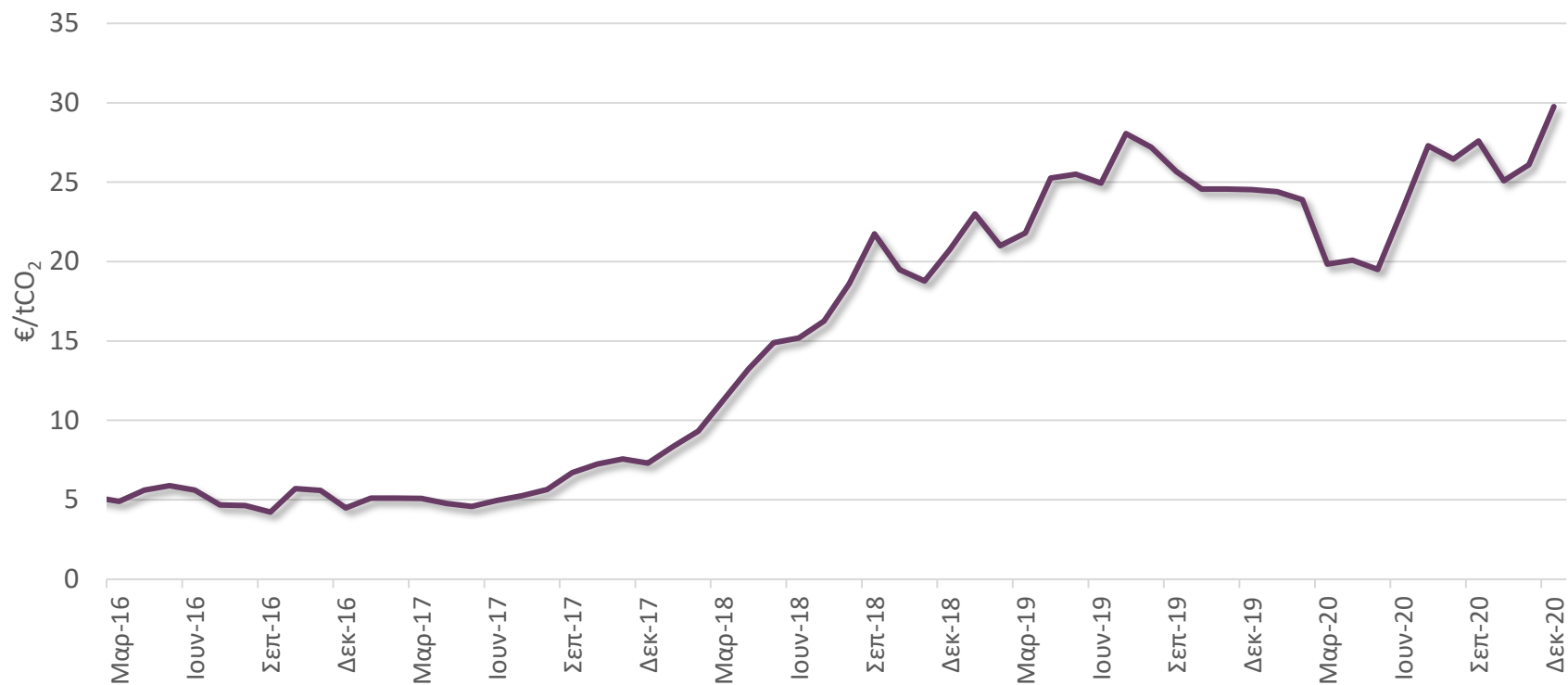
Πηγή: Quarterly Report on European Gas Markets, DG Energy (2016-2020) έως Q3/2020

* Για την Ελλάδα απεικονίζονται οι τιμές LNG και EBP2 ενώ, για τις αγορές Ολλανδίας και Γερμανίας οι spot τιμές, όπου EBP είναι η εκτιμώμενη τιμή στα σύνορα μεταξύ δύο χωρών (Estimated Border Price), η οποία δεν περιλαμβάνει το περιθώριο κέρδους του πωλητή.

Το τρίτο τρίμηνο του 2020, η τιμή εισαγωγής φυσικού αερίου (EBP2) στην Ελλάδα ήταν 21% χαμηλότερη σε σχέση με τη μέση spot τιμή στις αγορές Ολλανδίας και Γερμανίας.

Αύξηση της μέσης τιμής δικαιωμάτων εκπομπών CO₂

Η μέση τιμή δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ (EU Allowance) σημείωσε ιστορικό υψηλό τον Δεκέμβριο 2020, μετά από άνοδο 18,5% τους τελευταίους 2 μήνες

Πηγή: ΛΑΓΗΕ, έως 12/2020

Η μέση τιμή των δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ τον Δεκέμβριο του 2020 διαμορφώθηκε στα 29,75 €/tCO₂, σημειώνοντας αύξηση 14% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

Περιεχόμενα

- Σύνοψη
- Τάσεις στην Ελληνική Οικονομία
- Εξελίξεις στη Βιομηχανία
- Διεθνές περιβάλλον
- Ενέργεια
- **Ειδικό θέμα: Το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης στην Ελλάδα**

Ειδικό θέμα:

«Το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης στην Ελλάδα»

Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) προβλέπει τη σταδιακή απόσυρση όλων των λιγνιτικών μονάδων ηλεκτροπαραγωγής μέχρι το 2028

Εκτιμώμενες οικονομικές επιπτώσεις στις επηρεαζόμενες περιφερειακές ενότητες και συνολικά στην Ελλάδα¹

Στο σύνολο της χώρας*

- μείωση του ΑΕΠ κατά €1,6 δισεκ.,
- απώλεια περισσότερων από 19.000 θέσεων εργασίας
- μείωση στο εισόδημα από εργασία κατά €342 εκατ.

Στην Αρκαδία

- μείωση του τοπικού ΑΕΠ κατά 18% (€305 εκατ. σε σχέση με το 2019),
- μείωση των τοπικών θέσεων εργασίας κατά 9% (3.000 θέσεις εργασίας)
- απώλειες στο εισόδημα από εργασία κατά 19% (€80 εκατ.)

Στη Φλώρινα

- μείωση του τοπικού ΑΕΠ κατά 28% (€331 εκατ.),
- μείωση των τοπικών θέσεων εργασίας κατά 15% (2.900 θέσεις εργασίας)
- απώλειες στο εισόδημα από εργασία κατά 28% (€85 εκατ.)

Στην Κοζάνη

- μείωση του τοπικού ΑΕΠ κατά 25% (€680 εκατ.),
- μείωση των τοπικών θέσεων εργασίας κατά 16% (7.500 θέσεις εργασίας)
- απώλειες στο εισόδημα από εργασία κατά 27% (€180 εκατ.)

¹Μελέτη IOBE «Απολιγνιτοποίηση της ηλεκτροπαραγωγής: Κοινωνικοοικονομικές επιδράσεις και αντισταθμιστικές δράσεις», Αύγουστος 2020

* χωρίς αντισταθμιστικές δράσεις και λαμβάνοντας υπόψη τις πολλαπλασιαστικές επιδράσεις.

Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης της ΕΕ

- Ο **Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης** της ΕΕ (ΜΔΜ) αποτελεί μέρος της Νέας Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνοχής και σε εφαρμογή της Πράσινης Συμφωνίας και του επενδυτικού σχεδίου «Βιώσιμη Ευρώπη». Στόχος η παροχή υποστήριξης σε περιφέρειες και τομείς που επηρεάζονται περισσότερο από τη μετάβαση προς την πράσινη οικονομία και στηρίζεται στους εξής πυλώνες:
  - Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ)
  - Ειδικό Καθεστώς InvestEU
  - Δανειακή Διευκόλυνση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ)
  - Πλατφόρμα Δίκαιης Μετάβασης (παροχή Τεχνικής Βοήθειας στα κράτη-μέλη και τους επενδυτές)
- Οι επενδύσεις για την πράσινη μετάβαση στις πληγέντες περιοχές θα εγκρίνονται ως μέρος των **Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης** (ΕΣΔΜ - Territorial Just Transition Plans).
- Ειδική χρηματοδότηση που θα αφορά στην **ενίσχυση των επενδύσεων** στους εξής τομείς:
  - Παραγωγικές επενδύσεις σε ΜμΕ και σε νέες επιχειρήσεις
  - Έρευνα, καινοτομία και μεταφορά προηγμένων τεχνολογιών
  - Ανάπτυξη τεχνολογίας και υποδομών για μείωση εκπομπών ΑτΘ, για ενεργειακή απόδοση και για ΑΠΕ
  - Ψηφιοποίηση και ψηφιακή συνδεσιμότητα
  - Περιβαλλοντική αποκατάσταση των πληγέντων περιοχών
  - Ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας
  - Ενίσχυση της απασχόλησης

Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης στην Ελλάδα (I)

- Το **Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης** (ΣΔΑΜ) στην Ελλάδα αποτελεί τον Αναπτυξιακό Οδικό Χάρτη (Master Plan) για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και τον Δήμο Μεγαλόπολης.
- Στόχος η αντιμετώπιση των επιπτώσεων της απολιγνιτοποίησης, με **δράσεις** :
  - **Βραχυπρόθεσμες**, για την αντιμετώπιση των άμεσων κοινωνικών επιπτώσεων από την απόσυρση των μονάδων
  - **Μεσοπρόθεσμες**, για τον οικονομικό μετασχηματισμό, μέσω προσέλκυσης επενδύσεων
  - **Μέσο-μακροπρόθεσμες**, για την προσέλκυση μεγάλων επενδύσεων με σκοπό την αξιοποίηση του ειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού και τη συνέχιση έργων αποκατάστασης των λιγνιτικών πεδίων
- Οι δράσεις θα χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του **Επιχειρησιακού Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης** (ΕΠΔΑΜ) το οποίο θα έχει δυο σκέλη:
  - Το **συγχρηματοδοτούμενο** στο οποίο θα ενσωματωθούν τα ΕΣΔΜ και θα αναφέρονται οι επενδύσεις που αναμένεται να υλοποιηθούν με τη στήριξη του Ευρωπαϊκού ΜΔΜ
  - Το **μη συγχρηματοδοτούμενο** που αφορά στις μη επιλέξιμες για το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος δραστηριότητες, οι οποίες θα χρηματοδοτηθούν από άλλες πηγές
- Σε ένα Μεταβατικό Πρόγραμμα θα ενταχθούν έργα προτεραιότητας, καθώς και έργα που θα προκύψουν κατά τη διαβούλευση του Master Plan. Το Μεταβατικό Πρόγραμμα μπορεί να εγκριθεί με την επόμενη αναθεώρηση του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης στην Ελλάδα (II)

- Ενισχύσεις και φορολογικά κίνητρα θα δοθούν για την προσέλκυση και προώθηση επενδύσεων σε παραγωγικούς κλάδους των 5 πυλώνων του Master Plan: α) **Καθαρή ενέργεια**, β) **Βιομηχανία, βιοτεχνία και εμπόριο**, γ) **Έξυπνη αγροτική παραγωγή**, δ) **Βιώσιμος τουρισμός** και ε) **Τεχνολογία και εκπαίδευση**.
- Η Ελλάδα θα λάβει χρηματοδότηση για το ΣΔΑΜ με συνολικό κεφαλαιουχικό κόστος που εκτιμήθηκε με βάση τη μέχρι στιγμής αποτύπωση των επενδύσεων πως θα υπερβαίνει τα **€5 δισεκ.**, και **ενδεικτικές πηγές χρηματοδότησης:**
  - 1ος Πυλώνας (ΤΔΜ)
  - ΕΣΠΑ 2021-2027
  - Εθνικοί πόροι
  - 2ος Πυλώνας (Ειδικό καθεστώς Δίκαιης Μετάβασης του InvestEU)
  - 3ος Πυλώνας (Μηχανισμός δανειοδότησης του δημόσιου τομέα με τη συμμετοχή της ΕΤΕπ)
  - Ευρωπαϊκά Ανταγωνιστικά Προγράμματα
  - Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης
  - Λιγνιτικός Πόρος
  - Πράσινο Ταμείο
  - Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
  - Τακτικός Προϋπολογισμός
  - Δημόσιοι Οργανισμοί